

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 20Csp/100/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123208375
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Bujňák
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8123208375.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov, sudcom JUDr. Marekom Bujňákom, v spore žalobkyne A. B., C. D., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XX, XXX XX F., právne zastúpenej Mgr. Ladislavom Riedlom, advokátom so sídlom Levočská 4703/89, Prešov, proti žalovanej Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, IČO: 36 853 186, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov, takto

rozhodol:

I. Určuje, že úver zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 0000000000279666 – Pôžička, uzavretej dňa 29.1.2016 medzi žalobkyňou a žalovanou je bezúročný a bez poplatkov.

II. Žalovaná je povinná nahradiť žalobkyňi trovy konania v rozsahu 100%, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na súde dňa 17.07.2017 voči žalovanej domáhala určenia, že úver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 0000000000279666, uzavretý dňa 29.01.2016, je bezúročný a bez poplatkov. Svoju žalobu odôvodnila tým, že v zmluve nie je určený deň splatnosti prvej anuitnej splátky, ani presný dátum konečnej splatnosti. Zmluva teda neobsahuje termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

2. Žalovaná s podanou žalobou nesúhlasila. Vo svojom vyjadrení uviedla, že podľa bodu 1.1. zmluvy „Banka poskytne klientovi peňažné prostriedky za podmienok uvedených v tejto zmluve, v Obchodných podmienkach pre úvery občanom - Primá banka Slovensko, a.s. (ďalej len, „OP“) a vo Všeobecných obchodných podmienkach Primá banka Slovensko, a. s. (ďalej aj „VOP“), ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť“. Niektoré z náležitostí, ktoré má v zmysle právnych predpisov zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať, sú v samotnom texte zmluvy a ďalšie náležitosti sú v OP a VOP. Výška, počet a termíny splátok istiny a úrokov sú uvedené v samotnom texte zmluvy nasledovne: Výška anuitnej splátky: 39,59 eura, splatnosť úveru: 8 rokov od splatnosti prvej anuitnej splátky, najneskôr 20.02.2024, počet anuitných splátok: 96, Periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky mesačne, 20 deň kalendárneho mesiaca. Zároveň, bod 2.5.3 OP popisuje anuitné splácanie nasledovne: „Splácanie anuitným spôsobom (formou konštantnej anuity) znamená, že úver je splácaný v pravidelných mesačných splátkach. Výška každej splátky úveru (anuita) je rovnaká (s výnimkou poslednej splátky) a skladá sa z časti splátky istiny úveru (amortizácia úveru) a časti pripadajúcej na platbu riadnych úrokov z úveru. Pomer výšky istiny a riadnych úrokov sa v priebehu splácania úveru mení. Poslednou splátkou úveru sa splatí zostatok úveru aj so zvyšným príslušenstvom. Ak by splatnosť ktorejkoľvek splátky pripadla na deň, ktorý nie je pracovným dňom, posúva sa splatnosť tejto splátky na najbližší nasledujúci pracovný deň. Úver musí byť splatený najneskôr v konečný deň splatnosti určený v zmluve o úvere.“ Počet a termíny

splátok istiny aj úrokov sú rovnaké a sú určené termínom splatnosti anuitnej splátky. Uvedené platí aj pre údaj o výške splátky. Banka bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o úvere poskytne spotrebiteľovi výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, ktorá uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, a lehoty a podmienky ich úhrady vrátane rozpisu každej splátky s uvedením amortizácie istiny a úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru. Informáciu, že splácanie spotrebiteľského úveru prebieha formou mesačných anuitných splátok a že rozdelenie splátok na istinu a úroky úveru obsahuje amortizačná tabuľka, banka klientovi poskytuje už v rámci poskytovania informácií pred uzatvorením zmluvy o úvere prostredníctvom formulára pre štandardné informácie o úvere. Anuita a anuitné splácanie je definované ako pravidelné (periodické) plynutie pevne stanovených platieb počas určitej špecifikovanej doby. Anuitná splátka zostáva počas celej doby splácania rovnaká. Skladá sa zo splátky istiny a splátky úroku. Výška anuitnej splátky sa nemení. Plynulé sa mení výška a pomer istiny a úroku. Z toho vyplýva, že na začiatku úverového vzťahu najväčší podiel celej splátky bude tvoriť úrok a naopak na konci bude najväčší podiel splátky predstavovať istina, čiže každou ďalšou splátkou sa splácaný úrok znižuje a splácaná istina sa zvyšuje. Pokiaľ by mal samotný text zmluvy obsahovať podrobný rozpis splátok istiny a úrokov za celé obdobie splatnosti úveru, znamenalo by to neúmerné rozšírenie rozsahu zmluvy čo by neprispelo k jednoduchosti, zrozumiteľnosti a prehľadnosti zmluvnej dokumentácie. Napríklad pri spotrebiteľskom úvere s lehotou splatnosti 9 rokov, by splnenie tejto požiadavky znamenalo rozpísanie každej zo 108 mesačných splátok v členení na časť pripadajúcu na istinu a časť pripadajúcu na úroky. Pokiaľ ide o poplatky tak výška, počet a termíny splátok poplatkov, u ktorých sú tieto údaje a povinnosť ich úhrady zrejme už v čase uzatvorenia zmluvy, sú uvedené v samotnom texte zmluvy. Ostatné poplatky a ich výška sú uvedené v Sadzobníku poplatkov, ktorý je súčasťou VOP, a tým aj súčasťou zmluvy. Z povahy jednotlivých poplatkov vyplýva, že nie je možné vopred stanoviť počet, koľkokrát bude žalobca daný poplatok povinný zaplatiť, pretože uvedené bude závisieť od toho, koľkokrát danú službu banky využije. Zároveň, termín splatnosti poplatku vyplýva zo zásad spoplatňovania, ktoré sú súčasťou Sadzobníka, a ktoré stanovujú, kedy je ktorý poplatok splatný. K prípadnému poradiu, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia zmluva neuvádza, nakoľko na základe zmluvy nevznikajú nesplatené zostatky s rôznymi úrokovými sadzbami. Bod 2.5.5. OP určuje poradie uspokojovania pohľadávky nasledovne: „Všetky platby, ktoré banka v priebehu splácania úveru prijme od klienta (alebo tretej osoby) na splatenie úveru, sa započítavajú na úhradu pohľadávok banky voči klientovi v nasledovnom poradí: dlžná a splatná istina, ako prvá v poradí; dlžné a splatné úroky, ako druhé v poradí; dlžné a splatné úroky z omeškania a zmluvné pokuty, ako tretie v poradí; dlžné a splatné odmeny, poplatky, výdavky a iné náklady banky ako štvrté v poradí; pričom konkrétnu pohľadávku v rámci príslušného poradia, na ktorú bude platba započítaná určí banka s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu.“ Nakoniec uviedol, že v prospech argumentácie žalovaného svedčí aj rozsudok Európskeho súdneho dvora z 09.11.2016 vo veci C 42/15, Home Credit Slovakia, a.s., proti Kláre Bíróovej.

3. Okresný súd Prešov rozhodol tak, že cit.: „I. Žalobu zamieťa. II. Žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznáva a žalobkyňa nemá právo na náhradu trov konania.“

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací o odvolaní žalobkyne rozhodol rozsudkom č. k. 24Co/53/2018 - 102 zo dňa 25.09.2018 tak, že cit.: „I. Mení rozsudok tak, že určuje, že úver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 000000000279666 - Pôžička, uzavretej dňa 29.1.2016 medzi žalobkyňou a žalovaným sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. II. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná.

7. Najvyšší súd SR ako súd dovolací o dovolaní žalovanej rozhodol uznesením sp. zn. 7Cdo/101/2019 zo dňa 25.09.2019 tak, že cit.: „Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. septembra 2018 sp. zn. 24 Co 53/2018 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.“

8. Dovolací súd v odôvodnení poukázal na otázku interpretácie ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 v spojení s ustanovením § 11 ods. 1 písm. b) citovaného zákona. Citované ustanovenie

zákona č. 129/2010 je potrebné interpretovať tak, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nemusí nevyhnutne obsahovať číselné vyjadrenie každej jednotlivej zložky anuitnej splátky (t. j. istiny, úrokov a iných poplatkov). Takáto interpretácia uvedeného ustanovenia dovolacím súdom zodpovedá, tak ako je nižšie uvedené, účelu Smernice, právnym záverom uvedeným v rozsudku ESD a tiež účelu samotného ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010. Pokiaľ uvedené ustanovenie hovorí o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné toto ustanovenie eurokonformne vykladať tak, že sa tým veriteľovi neustanovuje povinnosť uviesť v zmluve o spotrebiteľskom úvere vyššie uvedené zákonom vyžadované údaje vo vzťahu ku každej jednotlivej zložke anuitnej splátky, ale len vo vzťahu k anuitnej splátke ako celku. Z obsahu odôvodnenia rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a. s. proti D. G. z 9. novembra 2016 tiež vyplýva, že článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť každej zo splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok (bod 50 Rozsudku). Podľa článku 10 ods. 2 písm. i/ a ods. 3 Smernice veriteľ je povinný iba na žiadosť spotrebiteľa kedykoľvek a bezplatne počas doby trvania zmluvy odovzdať mu výpis vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53 Rozsudku); pričom Smernica nestanovuje povinnosť veriteľa zahrnúť do zmluvy o úvere takýto výpis vo forme amortizačnej tabuľky. Pokiaľ ide o zmluvy patriace do pôsobnosti Smernice, členské štáty by nemali ukladať zmluvným stranám povinnosti, ktoré táto smernica neupravuje, ak táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia v oblasti, do ktorej patria tieto povinnosti (bod 55 Rozsudku). Článok 10 ods. 2 písm. h/ a i/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 Smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave (bod 59 Rozsudku). Právny poriadok Slovenskej republiky považuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere za právny úkon, ktorým sa veriteľ (dodávateľ) zaväzuje poskytnúť dlžníkovi (spotrebiteľovi) peňažné prostriedky v jeho prospech do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Rozsudok ESD konštatoval, že Smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 Smernice. Aj so zreteľom na to sa v praxi všeobecných súdov Slovenskej republiky vyskytujú (resp. vyskytovali) pochybnosti o tom, či textu „zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia“ (článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice) obsahovo zodpovedá text „zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia“. Ako už bolo vyššie uvedené (bod 19), úmyslom zákonodarcu bolo transponovať Smernicu v celom rozsahu. To je skutočnosť, na ktorú by mal vziať vnútroštátny súd pri aplikácii ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 vždy prihliadať. Eurokonformným výkladom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l/ zákona č. 129/2010 dospel dovolací súd k záveru, že citované ustanovenie neukladá veriteľom povinnosť, aby v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok úveru po častiach (istina, úrok a poplatky). Pokiaľ je teda v ustanovení § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 uvedené „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu potrebné uvedené ustanovenie vykladať tak, že len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Zo spisu dovolací súd zistil, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 000000000279666 zo dňa 29. januára 2016 bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 2.800,- € s mesačnou splátkou 39,59 €, ročnou úrokovou sadzbou 7,9 % p. a., RPMN 9,24 % a priemernou RPMN 15,55 %. Podľa zmluvy splatnosť úveru bola 8 rokov od splatnosti prvej anuitnej splátky, najneskôr 20. februára 2024. Dovolací súd sa stotožnil s názorom žalovanej i názorom súdu prvej inštancie, že v danom prípade uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere v bode 1.2. (č. I. 3 spisu) primeraným spôsobom určovala výšku úveru, dátum prvej splátky, dátum poslednej splátky, termín splatnosti splátky, úrokovú sadzbu, anuitnú splátku, poplatok za poskytnutie úveru, dátum uzatvorenia zmluvy. Ďalšie otázky - či žalovaná preukázala, že žalobkyňa sa náležitým spôsobom oboznámila so všeobecnými zmluvnými podmienkami, že ich pri uzavretí zmluvy o spotrebiteľskom úvere prevzala a podpísala, sú otázky skutkové, ktorými sa dovolací súd nezaoberal. Vyššie uvedené základné pojmy zmluvy o spotrebiteľskom úvere vymedzuje článok I. OP, fotokópia ktorých je v spise založená na č.I. 18, ktoré tvoria súčasť zmluvy (podľa bodov 29 a 30 Rozsudku, zmluva o úvere nemusí byť uzatvorená „v jedinom dokumente“). Pokiaľ ide o posúdenie správnosti záveru odvolacieho súdu, že predmetná zmluva o

spotrebiteľskom úvere neobsahuje údaj o výške, počte a termínoch splátok istiny a úrokov (tzv. iné poplatky neboli v zmluve dohodnuté), a preto je potrebné úver na jej základe poskytnutý považovať za úver bezúročný a bez poplatkov, tak je potrebné uviesť, že eurokonformný výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivej splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky. Účelom predmetného ustanovenia nebolo to, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej ktorej anuitnej splátke (výška ktorej je konštantná) pripadať na istinu, aká na úrok za poskytnutie úveru a aká na iné platby (poplatky). V uvedenej súvislosti dovolací súd uvádza, že aj podľa záverov uvedených v predmetnom rozsudku ESD, zmluva o úvere uzatvorená na dobu určitú, stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny (viď bod 53 Rozsudku). Podrobné informácie o vnútornej skladbe anuitnej splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa, a to bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy a vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53 Rozsudku). Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľky, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení v takej otázke (splnenia náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcich z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010), ktorá je podkladom pre záver o tom, či poskytnutý spotrebiteľský úver je alebo nie je bezúročný [§ 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010], najvyšší súd ako súd dovolací dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], ale aj dôvodné. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a podľa § 450 CSP vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, aby viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP) opätovne vo veci rozhodol s tým, že v novom rozhodnutí o veci rozhodne podľa ustanovenia § 453 ods. 3 CSP aj o trovách dovolacieho konania.

9. Odvolací súd po zrušení jeho rozsudku č. k. 24Co/53/2018 - 102 zo dňa 25.09.2018 dovolacím súdom opätovne rozhodoval o odvolaní žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 20Csp/172/2017-50 zo dňa 05.01.2018 s tým, že rozsudkom č. k. 24Co/27/2019 - 152 zo dňa 26.11.2020 rozhodol tak, že cit.: „I. Mení rozsudok tak, že určuje, že úver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 000000000279666 - Pôžička, uzavretej dňa 29.1.2016 medzi žalobkyňou a žalovaným sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. II. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

10. Aj proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná.

11. Najvyšší súd SR ako súd dovolací o dovolaní žalovanej rozhodol uznesením sp. zn. 7Cdo/99/2021 zo dňa 28.09.2022 tak, že cit.: „Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. novembra 2020 sp. zn. 24 Co 27/2019 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.“

12. Dovolací súd v odôvodnení uviedol, že už v uznesení z 30. novembra 2021 sp. zn. 2 Cdo 69/2020 v súvislosti s interpretáciou § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z., v znení účinnom do 30. apríla 2018 formuloval právny názor, že «eurokonformným výkladom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30. apríla 2018 ... dospel dovolací súd k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30. apríla 2018 nemožno od dodávateľov (veriteľov) žiadať, aby v nich uvádzali presný termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. uvádzalo tento pojem („termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“), je za použitia eurokonformného výkladu práva možné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len vyjadruje požiadavku na uvedenie „dĺžky, či doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere“ ... dovolací súd uzatvára, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je nutné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala okrem doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, aj termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru dokonca v podobe konkrétneho dátumu. Pokiaľ predmetné ustanovenie zákona č. 129/2010 Z. z. hovorí o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej náležitosti (t. j. k dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a aj termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru) osobitne, ale len vyjadruje požiadavku na uvedenie „doby, či dĺžky trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere“ v súlade s článkom 10 ods. 2 písm. c/ Smernice». Vyslovenému názoru predchádzala analýza Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z

23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS [ďalej len „Smernica“ (článkov 10 ods. 2 písm. c/ a písm. u/, 22 ods. 1, odôvodnenia 47, 23)], rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 z 9. novembra 2016 Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej, platného právneho stavu na Slovensku a dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z. z. Z vyššie uvedených právnych názorov, týkajúcich sa interpretácie § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z., vychádzal aj najvyšší súd vo svojom v poradí ďalšom uznesení z 21. apríla 2022 sp. zn. 7 Cdo 277/2021. Zo spisu dovolací súd zistil, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 000000000279666 - Pôžička, uzavretej dňa 29. 01. 2016 medzi žalobkyňou a žalovaným bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 2.800 €, za účelom refinancovania iných úverov, so splatnosťou úveru 8 rokov od splatnosti prvej anuitnej splátky, najneskôr 20. februára 2024. Poplatok za poskytnutie úveru bol splatný v deň čerpania úveru, najneskôr do 28. februára 2016, výška anuitnej splátky bola určená sumou 39,59 € a ich počet bol stanovený na 96. V zhode s uvedenými právnymi závermi dovolacieho súdu (bod 21. a 21.1.) najvyšší súd konštatuje, že priamo v texte predmetnej úverovej zmluvy (bod 22) v rámci bodu 1.2. je dostatočne jasne, určito a zrozumiteľne definovaný termín splatnosti 1. splátky a rovnako je z tohto bodu zrejmy aj dátum konečnej splatnosti úveru, t. j. 8 rokov od splatnosti prvej anuitnej splátky, najneskôr 20. februára 2024. Pokiaľ odvolací súd vo svojich nosných záveroch dospel k inému právnemu názoru, t. j. že v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. musí byť termín konečnej splatnosti úveru výslovne v zmluve uvedený a nemožno ho vyvodzovať z ďalších zmluvných náležitostí (bod 12 odôvodnenia ostatného odvolacieho rozhodnutia), tento názor nepovažuje dovolací súd, vzhľadom na vyššie uvedené, za správny. Dovolací súd preto dospel k záveru, že dovolanie žalovanej podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

13. Odvolací súd po opätovnom zrušení jeho rozsudku č. k. 24Co/27/2019 - 152 zo dňa 26.11.2020 dovolacím súdom rozhodoval o odvolaní žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 20Csp/172/2017-50 zo dňa 05.01.2018 s tým, že dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť.

14. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že v danom prípade ide o spotrebiteľský spor, t. j. spor so slabšou stranou a súd je z úradnej povinnosti povinný skúmať, či boli dodržané všetky zákonné podmienky a náležitosti, tak ako stanovuje Občiansky zákonník v prípade spotrebiteľských zmlúv, ako aj zákon č. 129/2010 Z. z. v prípade spotrebiteľského úveru. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd zaoberal tým, ako sa súd prvej inštancie vypořiadal síce nenamietaným, ale esenciálnym posudzovaním skúmania bonity žalobkyne veriteľom pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V danom prípade išlo vzhľadom k subjektom Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 279666 zo dňa 29.01.2016 (ďalej aj ako „Zmluva o úvere“) o zmluvu spotrebiteľskú podľa ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Išlo o tzv. formulárovú zmluvu, ktorá bola uzavieraná vo viacerých prípadoch a spotrebiteľka obsah zmluvy podstatným spôsobom ovplyvniť nemohla. Zároveň túto úverovú zmluvu vzhľadom k tomu, že predmetom zmluvy bolo poskytnutie spotrebiteľského úveru zo strany veriteľa poskytujúceho úvery v rámci svojho podnikania spotrebiteľom, možno podľa ustanovenia § 1 ods. 1 a 2 a § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. podradiť pod právnu úpravu zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z. z. Podľa čl. 1.2 Základné podmienky Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 279666 zo dňa 29.01.2016 uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou sa má platiť poplatok za poskytnutie úveru vo výške 84,- eur. V prípade úveru vo výške 2.800,- eur suma 84,- eur predstavujúca poplatok za poskytnutie úveru mala byť uhradená jednorázovo, v deň čerpania úveru, najneskôr do 28.02.2016. Z listinný dôkazov nie je zrejme, kedy a ako došlo k „splateniu“ tohto poplatku za poskytnutie úveru, teda, či poplatok nebol uhradený započítaním pri poskytnutí úveru. V prípade, že žalovaná skompenzovala 84-eurový poplatok už na úvod zmluvného vzťahu, svojím konaním takto ukrátila spotrebiteľku o skutočnú výšku dojednaného spotrebiteľského úveru. Ide o neprípustný postup v rozpore so záverom Súdneho dvora EU vo veci C-377/2014, ktorý vo výroku rozsudku v bode 3. výslovne uviedol, že článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48/ ES ako aj bod I prílohy I tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené. Uvedený následok (v prípade, že žalovaná skompenzovala 84-eurový poplatok už na úvod zmluvného vzťahu ako to odvolací súd uviedol v bode 28 tohto rozhodnutia) má konzekvencie tak, čo do údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov, tak aj o úrokovej sadzbe a v konečnom dôsledku čo do výšky splátok. Je možné, že za týchto okolností všetky tri uvedené údaje mohli vychádzať z nesprávnej výšky spotrebiteľského úveru. Žalovaná pri výpočte vyššie

uvedených údajov vychádzala z istiny aká je uvedená v Zmluve, t. j. 2.800,- eur, pričom je možné, že žalobkyni bol v skutočnosti poskytnutý úver len vo výške 2.714,- eur, teda, že žalovaná nevychádzala z reálnej sumy, ktorá bola žalobkyni zo strany žalovanej poskytnutá (C-377/2014). Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti je možné, že údaj o RPMN, ktorý má osobitný význam, nemusí byť správny. Jeho nesprávne uvedenie je spájané s bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru, na čo súd prihliada ex offio (uznesenie Súdneho dvora EÚ vo veci C-76/10). Ak žalovaná do celkovej výšky spotrebiteľského úveru zahrnula poplatok za poskytnutie úveru, ide o postup v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti veriteľa, ktorý mohol podstatne narušiť ekonomické správanie spotrebiteľky vo vzťahu k poskytnutiu úveru, pričom takéto konanie zákonodarca považuje za nekalú obchodnú praktiku a súčasne ju zakazuje. Odvolací súd je toho názoru, že princíp ochrany spotrebiteľa vyžaduje transparentnosť zmluvných dojednaní, ktoré sú spotrebiteľovi dodávateľom predkladané k podpisu. Z nich musí byť zrejmé, aké bude finálne finančné zaťaženie príjemcu úveru, lebo len takto informovaný spotrebiteľ môže urobiť spofahlivú komparáciu na trhu dostupných a ponúkaných úverov bez toho, aby neskôr zistil, že vychádzal zo zámerne skreslených informácií. Problém ochrany spotrebiteľa nespočíva v zákaze obchodných podmienok, ale v možnosti sa s nimi riadne oboznámiť v ich zreteľnom označení, formulácii a možnosti ich po zrejmej úvahe akceptovať alebo odmietnuť. Ak žalovaná pri výpočte RPMN do celkovej výšky úveru zahrnula aj poplatok za jeho poskytnutie, bez akýchkoľvek pochybností došlo k podhodnoteniu RPMN, ktorej výpočet je závislý od celkovej výšky úveru. Nesprávne uvedená RPMN v neprospech spotrebiteľa je sankcionovaná bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou poskytnutého úveru v súlade s ustanovením § 11 ods. 1 ZoSÚ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere.

15. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom, t. j. či žalovaná náležite skúmala bonitu žalobkyne pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere a či údaje v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 279666 zo dňa 29.01.2016, najmä výška poskytnutého úveru, výška RPMN ako aj výška úrokovej sadzby sú uvedené v predmetnej Zmluve správne a v dôsledku uvedených zistení opätovne posúdiť žalobkyňou uplatnený nárok a následne vo veci znova rozhodnúť, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2, 3 CSP aj náležite odôvodniť.

16. Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a to: Zmluvou o spotrebiteľskom úvere na č.l. 3-4, Rozhodnutím Centra právnej pomoci na č.l. 5-6, Vyjadrením žalovanej na č.l. 11-16, Všeobecnými obchodnými podmienkami pre úvery občanom na č.l. 18-31, listinou - Pohľad zákonodarcu na rozpor medzi zákonom a smernicou na č.l. 58-61, Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici 16Co/433/2016 na č.l. 68-71, Uznesením Krajského súdu v Prešove 17Co/17/2017 na č.l. 72-74, Uznesením Krajského súdu v Trenčíne 6Co/68/2017 na č.l. 75-79, Informáciou odboru finančných spotrebiteľov na č.l. 80-83, Uznesením Najvyššieho súdu SR 3Cdo/146/2017 na č.l. 86-93, Vyjadrením žalovanej na č.l. 209-211, Kreditným reportom na č.l. 212-219, Zoznamom dokladov k úveru na č.l. 220, Žiadosťou o poskytnutie spotrebiteľského úveru na č.l. 223-224, listom zo dňa 29.1.2016 na č.l. 225, Potvrdením správnosti údajov splácaných úver na č.l. 226, Potvrdením o pripísaní úveru na účet žalobkyne na č.l. 227 a zistil tento skutkový stav:

17. Strany konania uzatvorili dňa 29.01.2016 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 000000000279666, na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 2.800,- eur s mesačnou splátkou 39,59 eura, ročnou úrokovou sadzbou 7,9% p.a., RPMN 9,24% a priemernou RPMN 15,55%. Podľa zmluvy splatnosť úveru bola 8 rokov od splatnosti prvej anuitnej splátky, najneskôr 20.2.2024.

18. Podľa bodu 1.1 zmluvy, banka poskytne klientovi peňažné prostriedky za podmienok uvedených v tejto zmluve, v Obchodných podmienkach pre úvery občanom - Primá banka Slovensko, a.s. (ďalej len „OP“) a vo Všeobecných obchodných podmienkach Primá banka Slovensko, a. s. (ďalej aj „VOP“), ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

19. Podľa bodu 2.5 zmluvy klient vyhlasuje, že prevzal a oboznámil sa pred uzatvorením zmluvy s jej súčasťami: formulár so štandardnými európskymi informáciami o spotrebiteľskom úvere, OP, VOP, Sadzobník.

20. Podľa bodu 3.7 OP, prvú anuitnú splátku klient musí zaplatiť v najbližšom termíne splatnosti anuitnej splátky po vyčerpaní Pôžičky. Ak však medzi vyčerpaním Pôžičky a najbližším dňom splatnosti anuitnej

splátky neuplynú ani tri Bankové dni, začne sa Pôžička splácať anuitným spôsobom až v deň splatnosti anuitnej splátky v nasledujúcom mesiaci.

21. Podľa bodu 3.5 OP, ak sa pôžička poskytuje za účelom refinancovania iného úveru, klient môže po splnení podmienok na čerpanie čerpať peňažné prostriedky jednorazovo v lehote 30 dní, pri Pôžičke na takýto účel poskytne banka peňažné prostriedky do výšky refinancovaného úveru priamo veriteľovi klienta na jeho účet alebo na účet klienta vedený u veriteľa, ktorý je uvedený vo veriteľom vydanom potvrdení alebo vo výpise z účtu, ak je refinancovaným úverom povolené prečerpanie alebo obdobný kontokorentný úver (vrátane úveru formou kreditnej karty).

22. Zistený skutkový stav súd takto právne posúdil:

23. Podľa § 52 ods. 1,2,3,4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej ako „OZ“), Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

24. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom od 23.12.2015 do 20.03.2016 (ďalej len ako „ZoSÚ“), veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

25. Podľa § 7 ods. 2 ZoSÚ, spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

26. Podľa § 7 ods. 15 ZoSÚ, veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

27. Podľa § 7 ods. 16 ZoSÚ, vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľa) poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5,b) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veritelia, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veritelia podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

28. Podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

29. Podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ, Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka¹⁸⁾ musí obsahovať tieto náležitosti:

a) druh spotrebiteľského úveru,

b) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu; ak je spotrebiteľský úver ponúkaný alebo zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatváraná prostredníctvom finančného agenta, zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu,

c) adresu veriteľa, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,

d) meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa,

e) identifikáciu osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom,

f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,

g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,

h) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo služby, ak ide o spotrebiteľský úver vo forme odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu alebo ak ide o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere,

i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,

j) odplatu podľa osobitných predpisov, 18aa)

k) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,

l) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,

m) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

n) súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny,

o) prípadne poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, ak je otvorenie účtu povinné, spoločne s poplatkami za používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a inými poplatkami vyplývajúcimi zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienkami, za akých sa tieto poplatky môžu zmeniť,

p) úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok, a spôsob jej úpravy a prípadné poplatky pri neplnení zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

q) upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,

r) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,

s) výšku poplatkov hradených spotrebiteľom za úkony notára, ak sú veriteľovi známe,

t) informácie o právach podľa § 15 a podmienky ich uplatnenia,

u) právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa § 16,

v) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

w) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

x) právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jej výpočtu,

y) názov a adresu príslušného orgánu dohľadu podľa § 23,

z) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrtrok je priemerná hodnota

ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrťrok.

aa) názov zmluvy, ktorý obsahuje slová spotrebiteľský úver v príslušnom gramatickom tvare.

30. Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

31. Posudzovaný právny vzťah strán sporu je právnym vzťahom založeným spotrebiteľskou zmluvou, konkrétne ide o spotrebiteľský úver. Žalobkyňa bola od uzavretia zmluvy v postavení spotrebiteľa a žalovaná v postavení dodávateľa, preto uvedený právny vzťah je v režime spotrebiteľského práva. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať neprijateľné podmienky, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa pod sankciou ich absolútnej neplatnosti.

32. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov. Súd sa v prvom rade zaoberal naliehavým právnym záujmom na podanej žalobe. Naliehavý právny záujem na určení je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobkyne, alebo kde by sa bez tohto určenia jej právne postavenie stalo neistým. Určovacia žaloba je preventívneho charakteru a má miesto jednak tam, kde jej pomocou možno eliminovať stav ohrozenia práva či neistoty v právnom vzťahu a k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, jednak v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu riešeného právneho vzťahu, takže jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravy, ktorá odvráti prípadné budúce spory medzi jeho účastníkmi. (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3 Cdo 137/96). Súd dospel k záveru, že práve touto určovacíou žalobou sa odstráni stav neistoty, v ktorom sa žalobkyňa nachádza, aby mala vyriešenú otázku, aký je jej skutočný dlh nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov.

33. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že strany konania uzatvorili dňa 29.01.2016 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 000000000279666, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 2.800,- eur s mesačnou splátkou 39,59 eura, ročnou úrokovou sadzbou 7,9% p.a., RPMN 9,24% a priemernou RPMN 15,55%. Podľa zmluvy splatnosť úveru bola 8 rokov od splatnosti prvej anuitnej splátky, najneskôr 20.2.2024.

34. Súd sa v súlade s pokynom odvolacieho súdu zaoberal, či žalovaná náležite skúmala bonitu žalobkyne pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere a či údaje v Zmluve, najmä výška poskytnutého úveru, výška RPMN ako aj výška úrokovej sadzby sú uvedené správne. Súd preto vyzval žalovanú, aby oznámila, akým spôsobom bola skúmaná schopnosť žalobkyne splácať úver (bonita) a aby to náležitým spôsobom zdokladovala.

35. Žalovaná vo vyjadrení k bonite uviedla, že si pred poskytnutím úveru vyžiadala údaje zo Spoločného registra bankových informácií (SRBI), kde neboli žiadne podlžnosti, a taktiež prišlo k overeniu cez Sociálnu poisťovňu. Taktiež uviedla, že žalobkyňi bol poplatok za poskytnutie úveru vrátený.

36. Vykonaným dokazovaním hodnotiac dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti súd dospel k záveru, že žaloba je dôvodná.

37. Ako uviedol odvolací súd vo svojom rozhodnutí tak cieľom § 7 ods. 1 v spojitosti s § 11 ods. 2 ZoSÚ je dosiahnuť, aby dodávateľ vzal na zreteľ existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený,

pretože nie je možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu ochorenie a pod. Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať.

38. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám, a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezbavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domacom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet, a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t. j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

39. Význam skúmania bonity spotrebiteľov je zdôrazňovaný aj v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie, pričom súd musí ex officio preskúmať dodržanie povinnosti veriteľa v zmysle ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ (porov. rozsudky Súdneho dvora Európskej únie C-679/18, tiež C-449/13, C- 303/20).

40. Z článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 vyplýva, že pred uzavretím zmluvy o úvere je veriteľ povinný posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, pričom táto povinnosť môže prípadne zahŕňať nahliadnutie do príslušnej databázy. Cieľom tejto povinnosti je tiež posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytnutiu úveru nebonitným spotrebiteľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. decembra 2014, CA ConsumerFinance, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 43; zo 6. júna 2019, Schyns C-58/18, EU:C:2019:467, bod 40, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 20). Taká povinnosť tým, že má chrániť spotrebiteľov pred rizikami nadmerného zadlženia a platobnej neschopnosti, má pre nich zásadný význam (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. júna 2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, bod 41, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 21, ako aj citovanú judikatúru).

41. V konaní ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, a preto je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa. Bolo na žalovanej, aby preukázala, že bonitu žalobkyne náležite skúmala, že si splnila povinnosť vyplývajúcu jej z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Žalovaná bola súdom vyzvaná na predloženie dôkazov. Žalovaná na výzvu súdu predložila údaje zo Spoločného registra bankových informácií (SRBI), zoznam dokladov k úveru, žiadosť o poskytnutie úveru a potvrdenie správnosti údajov o splácaných úveroch. Z predložených listinných dokladov vyplýva, že žalobkyňa požiadala o úver 2.800,- eur. Počet vyživovaných detí uviedla 1. Priemerný čistý mesačný príjem nie je uvedený. Pri údajoch o výdavkoch žiadateľa je uvedené 0,- eur. Pri zozname dokladov k úveru je iba žiadosť a identifikačný doklad – OP/pas. Zo spoločného registra bankových informácií (SRBI) vyplýva, že žalobkyňa mala okrem spotrebného úveru aj hypotekárny úver, pri ktorom bola výška splátky 114,- eur a zostatok 32.990,- eur. Taktiež mala žalobkyňa povolený debet na bežnom účte vo výške 1.500,- eur.

42. Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že žalovaná neskúmala bonitu žalobkyne pred uzatvorením zmluvy. Žalovaná žiadnym spôsobom neskúmala príjem žalobkyne (žaden doklad nebol predložený) a neskúmala výdavky žalobkyne. Žalovaná skúmala iba úverové zaťaženie žalobkyne, čo je nepostačujúce. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti spotrebiteľa je kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, z ktorej bude schopný úver splácať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva,

že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu so spotrebiteľom uzavrie, si má veriteľ zabezpečiť sám, a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver a údajmi z príslušných databáz.

43. Podľa názoru súdu žalovaná hrubo porušila povinnosti veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (§ 11 ods. 2 ZoSÚ). Žalovaná si nezískala, teda následne ani nevyhodnotila a ani neoverila informácie o bonite klienta, z ktorých by bola schopná zistiť objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii, a preto ani nezohľadnila príjmy a výdavky žalobkyne, aj keď mala objektívnu možnosť si ich pred poskytnutím úveru overiť.

44. Súd teda dospel k záveru, že úver je bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 2 druhá veta ZoSÚ), a preto súd žalobe vyhovel.

45. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie skúmať, či údaje v Zmluve, najmä výška poskytnutého úveru, výška RPMN ako aj výška úrokovej sadzby sú uvedené správne z dôvodu toho, že z listinný dôkazov nie je zrejmé, kedy a ako došlo k „splateniu“ tohto poplatku za poskytnutie úveru, teda, či poplatok nebol uhradený započítaním pri poskytnutí úveru. Súd preto vyzval žalovanú, aby predložila výpis z účtu, na ktorý bol žalobkyni poskytnutý úver. Z predloženého výpisu z účtu vyplýva, že na účet žalobkyni bola vyplatená suma 628,62 eura a v rovnaký deň bol zaplatený poplatok za poskytnutie úveru vo výške 84,- eur. Zo Zmluvy vyplýva, že sa jedná o úver na refinancovanie iných úverov. Podľa potvrdenia o správnosti údajov o splácaných úveroch boli úverom splatené úvery u žalovanej vo výške 2.171,38 eura. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobkyni bol zostatok úveru riadne vyplatený. Zo strany žalovanej nedošlo k započítaniu poplatku na úver, ale tento bol uhradený riadne žalobkyňou. Podľa názoru súdu teda údaje v zmluve, a to výška poskytnutého úveru, výška RPMN ako aj výška úrokovej sadzby sú uvedené správne.

46. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods.1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len ako „CSP“), podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobkyňa bola v konaní úspešná v celom rozsahu, a preto súd priznal žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100%. Súd nezistil žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by žalobkyni náhradu trov konania nepriznal. O výške trov konania bude po právoplatnosti rozhodnutia rozhodnuté samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Odvolanie musí ďalej obsahovať, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov tak, aby jeden zostal na súde a každá zo strán dostala jeden rovnopis.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).